

Noves normes per a tota l'Església contra els qui abusen o encobreixen

Dij, 9/05/2019 per Catalunya Religió

(*Andrea Tornielli / [Vatican News](#)*) "Vos estis lux mundi, vosaltres sou la llum del món.... Nostre Senyor Jesucrist crida a cada creient a ser un brillant exemple de virtut, integritat i santedat". Agafat de l'Evangeli de Mateu, aquests són el títol i les primeres paraules del nou *Motu proprio* de **Francesc** dedicat a la lluita contra els abusos sexuals comesos per clergues i religiosos, així com les accions o omissions de bisbes i superiors religiosos "amb la intenció d'interferir o evadir" les investigacions dels abusos.

El Papa recorda que "els crims d'abús sexual ofenen Nostre Senyor, causen danys físics, psicològics i espirituals a les víctimes i fan mal a la comunitat dels fidels", i esmenta la responsabilitat especial que tenen els successors dels apòstols en la prevenció d'aquests crims.

El document és un fruit més de la trobada sobre la protecció dels menors celebrat al Vaticà el febrer de 2019. En [el text](#) s'estableixen noves normes de procediment per a combatre els abusos sexuals i assegurar que els bisbes i els superiors religiosos passin comptes del seu treball . És una normativa universal, que s'aplica a tota l'Església Catòlica.

Un "taulell" per a les queixes en cada diòcesi

Entre les novetats previstes es troba l'obligació per a totes les diòcesis del món de comptar, per a juny de 2020, amb "un o més sistemes estables i fàcilment accessibles al públic per presentar informes" sobre els abusos sexuals comesos per clergues i religiosos, l'ús de pornografia infantil i l'encobriment dels mateixos abusos. El que es vol és que les persones que han patit abusos puguin recórrer a l'Església local amb la seguretat que seran ben rebudes, que estaran protegides de

les represàlies i que els seus informes seran tractades amb la màxima seriositat.

Obligació d'informar

Una altra novetat es refereix a l'obligació de tots els clergues, religiosos i religioses, "d'informar amb promptitud" a l'autoritat eclesiàstica de totes les denúncies d'abusos de les que tinguin coneixement, així com de les omissions i encobriment en la gestió dels casos d'abusos. Si fins ara aquesta obligació es referia, en cert sentit, només a la consciència individual, a partir d'ara es converteix en un precepte legal universalment establert.

No només l'abús infantil

El document abasta no només l'assetjament i la violència contra els nens i els adults vulnerables, sinó també la violència sexual i l'assetjament resultant de l'abús d'autoritat. Aquesta obligació també inclou qualsevol cas de violència contra les religioses per part de clergues, així com el cas d'assetjament a seminaristes o novicis majors d'edat.

Els "encobriments"

Un dels elements més importants és la identificació, com a categoria específica, de l'anomenada conducta d'encobriment, consistent en "accions o omissions destinades a interferir o evadir investigacions civils o investigacions canòniques, administratives o penals, contra un clergue o religiós en relació amb els delictes" d'abús sexual. Es tracta d'aquells que, investits de posicions de particular responsabilitat en l'Església, en lloc de perseguir els abusos comesos per uns altres, els han ocultat, protegint al presumpte infractor en lloc de protegir les víctimes.

Protecció a les persones vulnerables

"Vos estis lux mundi" subratlla la importància de protegir els menors (persones menors de 18 anys) i a les persones vulnerables. De fet, la noció de "persona vulnerable" és més àmplia, ja que no es limita a les persones que no tenen "ús habitual" de la raó, sinó que s'amplia per incloure els casos ocasionals i transitoris d'incapacitat per a comprendre i voler, així com les discapacitats físiques. Referent a això, el nou *Motu proprio* fa ressò de la recent Llei del Vaticà (CCXCVII del 26 de març de al 2019).

Respecte de les lleis dels Estats

L'obligació d'informar a l'ordinari del lloc o al superior religiós no interfereix ni modifica cap altra obligació d'informar que pugui existir en les lleis dels respectius països: les normes, en efecte, "s'apliquen sense perjudici dels drets i obligacions

establerts en qualsevol lloc per les lleis de l'Estat, en particular les relatives a les obligacions d'informació a les autoritats civils competents".

Protecció dels denunciants i de les víctimes

També són importants els paràgrafs dedicats a la protecció dels que es presenten per informar. Aquells que denunciïn abusos, segons les disposicions del *Motu proprio*, no poden ser objecte de "prejudicis, represàlies o discriminació" a causa del que han informat.

Cal atendre el problema de les víctimes que en el passat han estat reduïdes al silenci: aquestes normes universals estableixen que "no se'ls pot" imposar "cap obligació de silenci pel que fa al contingut" de l'informe. Òbviament, el secret confessional segueix sent absolut i inviolable i, per tant, no es veu afectat de cap manera per aquesta normativa. "Vos estis lux mundi" també afirma que les víctimes i les seves famílies han de ser tractades amb dignitat i respecte i han de rebre assistència espiritual, mèdica i psicològica adequada.

Investigacions a càrrec dels bisbes

El *Motu proprio* regula les investigacions dels bisbes, cardenals, superiors religiosos i de tots aquells que tenen, en diversos càrrecs, si més no temporalment, la direcció d'una diòcesi o d'una altra Església particular. Aquesta disciplina s'ha d'observar no només si aquestes persones són investigades per abusos sexuals comesos directament, sinó també quan es denunciï que han "encobert" o que no han volgut perseguir els abusos dels que han tingut coneixement, i que era el seu deure contrarestar.

El paper del metropolità

La novetat pel que fa a la participació de l'arquebisbe metropolità en la investigació prèvia és significativa, ja que rep un mandat de la Santa Seu per investigar si la persona denunciada és un bisbe. El seu paper, tradicional a l'Església, es veu reforçat i testimonia el desig d'aprofitar els recursos locals també per a les qüestions relatives a la investigació dels bisbes.

El responsable de la investigació després de trenta dies envia a la Santa Seu "una relació informativa sobre l'estat de les investigacions", que "s'ha de concloure en el termini de noranta dies" (són possibles pròrrogues per "raons justes"). D'aquesta manera s'estableixen determinats terminis i, per primera vegada, s'exigeix als dicasteris interessats que actuïn amb promptitud.

Implicació dels laics

Citant l'article del Codi Canònic que subratlla la preciosa contribució dels laics, les normes del *Motu proprio* preveuen que el metropolità, en la realització de les

investigacions, pot recórrer a l'ajuda de "persones qualificades", segons "la necessitat del cas i, en particular, tenint en compte la cooperació que poden oferir els laics ". El Papa ha afirmat repetidament que les especialitzacions i capacitats professionals dels laics representen un recurs important per a l'Església.

Les normes preveuen ara que les conferències episcopals i les diòcesis puguin preparar llistes de persones qualificades disposades a col·laborar, però la responsabilitat última de les investigacions recau en el Metropolità.

Presumpció d'innocència

Es reafirma el principi de la presumpció d'innocència de la persona acusada i serà informada de l'existència de la investigació quan així ho sol·liciti el Dicasteri competent. L'acusació només s'ha de notificar si s'obre un procediment formal i, si es considera apropiat per a garantir la integritat de la recerca o de les proves, pot ometre's en la fase preliminar.

Conclusió de la recerca

El *Motu proprio* no fa canvis en les penes per delictes, però estableix el procediment per reportar i dur a terme la investigació prèvia. Al final de la investigació, el Metropolità (o, en alguns casos, el bisbe de la diòcesi sufragània amb més antiguitat de nomenament) remet els resultats al Dicasteri competent del Vaticà i, per tant, cessa la seva tasca. El Dicasteri competent procedeix llavors "d'acord amb la llei segons el que preveu el cas concret", actuant així sobre la base de les normes canòniques ja existents. Sobre la base dels resultats de la investigació prèvia, la Santa Seu pot imposar immediatament mesures preventives i restrictives a la persona investigada.

Amb aquest nou instrument jurídic volgut per Francesc, l'Església Catòlica fa un pas nou i incisiu en la prevenció i lluita contra els abusos que posa l'èmfasi en accions concretes. Com escriu el Papa al principi del document: "Perquè aquests casos, en totes les seves formes, no es produeixin més, és necessària una conversió contínua i profunda dels cors, testificada per accions concretes i eficaces que involucrin a tots en l'Església".